

Rutiner for arbeidsoppgaver Standard operasjonsprosedyre (SOP) Avdeling for komparativ Medisin (AKM) Det helsevitenskapelige fakultet, Universitetet i Tromsø	
Arbeidsrutine for helgevakt	
Godkjent av: Avdelingsleder for AKM	Dato 14.03.2024
Erstatter: Tidligere SOP med samme navn datert 01.08.20. Revidert: 14.03.2024 rutinen inkludere helgearbeid med sebrafisk i tillegg til gnageravdelingen.	

1. BAKGRUNN OG HENSIKT

Forsøksdyrforskriften krever at dyr skal ha daglig tilsyn. Dette inkluderer også helger og helligdager.

Hensikten med rutinen er å beskrive organisering og arbeidsoppgavene for tilsyn med dyrene i helger og helligdager, herunder at dyrene har tilgang til vann og mat, at miljøforholdene er ivarettatt, at dyrenes allmenntilstand undersøkes og nødvendige tiltak iverksettes for å hindre unødig lidelse eller andre uønskede effekter på dyrene og/eller forsøkene.

2. ANSVAR OG MYNDIGHET

Ansvarshavende på AKM ved Universitetet i Tromsø er ansvarlig for godkjenning av prosedyren. AKM er ansvarlig for utarbeidelse, distribusjon og revisjon. Enhver ansatt ved AKM som inngår i helgevaktordningen har ansvar for at prosedyren følges.

3. FREMGANGSMÅTE

A. Vaktplan, organisering og arbeidstid

Helgevaktordningen er avtalt i «Særavtale om Dyreteknisk beredskapsvakt og særskilt arbeidstidsordning ved Avdeling for komparativ medisin» (Arkiv ref. 2024/699). Det er en rullerende vaktordning mellom de dyreteknisk ansatte ved AKM. Vaktplan settes opp hver 3. måned.

Ordningen innebærer at én av de dyreteknisk ansatte arbeider på helg- og helligdager fra kl. 10-1400 for å utføre nødvendig tilsyn med dyrene. Den som har helgevakt, har også dyreteknisk beredskapsvakt (telefon) i uken før og den aktuelle helgen (nærmere beskrevet i [«Instruks for dyreteknisk beredskapsvakt»](#)).

I slutningen av uken eg. fredag skal det avlegges rapport til helgevakt fra de som har vært ansvarlig for de ulike dyrerom og da særlig ift. dyr som må følges spesielt opp i helgen.

Forsøksrelatert tilsyn skal bare unntaksvis utføres av helgevakt (f.eks. gi smertestillende/følge opp nyopererte dyr) dersom det er kapasitet og avtalt med avdelingsleder av AKM. I slike tilfeller skal bruker bestille dette via nettskjema [Bestilling av teknisk arbeid / Ordering of technical assistance](#) i god tid før helgen.

Det er forsøksansvarlig for det enkelte forsøks sitt ansvar å oppgi informasjon om kontaktperson som kan kontaktes i helger- og helligdager, se «Rutine for organisering og ansvarsforhold ved tilsyn med dyr».

B. Smådyr

B.1 Arbeidsrekkefølge

Arbeidsoppgavene i helgen skal utføres i følgende rekkefølge:

I. Tilsyn med dyr som skal ha smertestillende eller har forventet nedsatt allmenntilstand

- Hvis det er dyr som skal ha smertestillende eller annen medisin, er nyopererte eller har forventet nedsatt allmenntilstand så skal disse sees til først.
- Dersom dette gjelder både mus og rotte, skal mus tas først. Det skal benyttes verneutstyr som angitt i «Rutine for omkledding og bruk av verneutstyr på smådyr».
- Gå i slusa og skift tøy før neste arbeidsoppgave.

II. Vask og bratting av arbeidstøy

- Ta klærne ut av tørketrommel, brett dem sammen og legg dem på trillebordet.
- Ta klærne som ligger i vaskemaskinen og legg dem i tørketrommelen.
- Ta på overtrekksfrakk og fyll vaskemaskinen opp med skitne klær som tas ut fra slusa.
- Ta av overtrekksfrakk og fyll opp med rene klær i personalslusen

III. Tilsyn og stell med øvrige dyr i smådyrsbarrieren

Tilsynet med øvrige dyr utføres i følgende rekkefølge med angitte klesskift imellom:

- 1) Muserom PET (rom G708)
- 2) Rotterom i PET (rom G709)

Gå i slusa og skift klær før neste arbeidsoppgave

- 3) Muserom med IVC i korridor 3 (rom 330 og 331)
- 4) Muserom med åpne bur (de resterende muserom i korridor 4 med unntak av karantenerom for mus)
- 5) Karantene for mus (eg. rom 325)

Gå i slusa og skift klær før neste arbeidsoppgave

- 6) Rotterom med IVC i korridor 4
- 7) Rotterom med åpne bur (de resterende rotterom i korr. 4 med unntak av karantenerom for rotte)
- 8) Karantene for rotte (eg. rom 312)

IV. Sjekk av øvrige rom i smådyrsavdelingen

- Før avdelingen forlates skal det tas et overblikk i alle arbeidsrom og laboratorier for å sjekke at alt er OK.

V. Tilsyn og stell på Isolab på Farmasi

- Alt forsøksrelatert tilsyn skal gjøres av bruker som angitt i godkjent FOTS-søknad, inkludert i helger og helligdager, og derfor kan denne avdelingen tas til slutt.

- AKMs personale utfører kun standard daglig tilsyn i helger og helligdager (se nedenfor for gjennomføring)

B.2 Utførelse av tilsynet med dyrene

- Alle dyrerom og hvert bur skal inspiseres. For å unngå at man overser noe er det viktig å jobbe metodisk. Samtidig er det viktig å ikke forstyrre eller stresse dyrene unødige. Vær varsom, spesielt når du ser over avlsbur med nyfødte unger.
- Kontroller at alle burene har mat og vann. Vann og mat fylles på ved behov
- For å vurdere dyrenes tilstand bør dyrenes først observeres mens buret står i rack/reol (uforstyrret observasjon) så langt det er mulig. Se særlig etter dyr som er inaktive og/eller ligger/oppholder seg isolert fra de andre i buret, samt vurder dyrenes hold (ernæringstilstand). Dersom man er i tvil om dyrenes tilstand eller ikke får observert alle dyrene mens de står i rack/reol, skal buret tas ut for nærmere undersøkelse.
- Alle bur som er markert med rød varsellapp fra forrige tilsyn, skal tas ut av rack og dyrene skal sjekkes. Tilsvarende gjelder for alle bur der det registreres noe unormalt ved uforstyrret observasjon eller man er i tvil og/eller ikke får sett alle dyrene ved uforstyrret observasjon.
- Varsling og tiltak ved funn av syke/unormale dyr er beskrevet i «Rutine for organisering og ansvarsforhold ved tilsyn med dyr»
- Ved funn av svært syke/døende (moribund) dyr skal dyret avlives øyeblikkelig.
- Ved funn av døde dyr følges særskilt rutine («Rutine ved funn av døde dyr»). Husk å justér antall dyr på burkortet og i journalsystemet.
- Alle observasjoner og tiltak skal noteres på burkort og i journalsystemet. Bur med dyr som krever videre oppfølging ved neste tilsyn skal merkes med rød laminert lapp.
- Mopp/kost gulvet
- Kryss av på romlisten når du forlater rommet slik det er beskrevet i «Rutine for journalføring for forsøksdyr»

C. Sebrafisk

C.1 Arbeidsrekkefølge

Arbeidsoppgavene i helgen skal utføres i følgende rekkefølge:

I. Begynn alltid med det reneste rommet og fortsett til de mer urene rom

- Det skal benyttes verneutstyr som angitt i «Rutine for hygiene and use of personal protective equipment in the zebrafish facility».
- Begynn med oppstallingsrom D7.210 (omfatter også vannforsyningen for alle fiske tankene), og sjekk til slutt karanteneenheten D7.209B.

II. Tilsyn med dyr som skal ha spesifikk oppfølging eller har forventet nedsatt allmenntilstand

- Hvis det er fisk som skal ha spesifikk oppfølging eller har forventet nedsatt allmenntilstand så skal disse sees til først.

III. Sjekk av øvrige rom som brukes til sebrafisk

- Før avdelingen forlates skal det tas et overblikk i alle arbeidsrom og laboratorier for å sjekke at alt er OK.

IV. Arbeidsrom/prosedyrerom

- Alt forsøksrelatert tilsyn skal gjøres av bruker som angitt i godkjent FOTS-søknad, inkludert i helger og helligdager
- AKMs personale utfører kun standard daglig tilsyn i helger og helligdager

C.2 Utførelse av tilsynet med fiskene

- Alle oppstillingsrom for fisk og hver fisketank skal inspiseres. For å unngå at man overser noe er det viktig å jobbe metodisk. Samtidig er det viktig å ikke forstyrre eller stresse fiskene unødig.
- Kontroller vannbehandlingsenheten (er buffertankene og reverser osmoses tank fylt) og rapportere verdiene for temperatur, pH og ledningsevne.
- Kontroller at filterrommet i sumpen under fiske tankene ikke er tilstoppet.
- Kontroller at avløpene i gulvet ikke er tette og at det ikke er fisk i dem.
- Kontroller at alle akvarier har tilstrekkelig tilførsel av vann. Øke eller redusere vanntilførselen ved behov.
- For å vurdere dyrenes tilstand bør dyrenes først observeres mens fiske tankene står i rack (uforstyrret observasjon) så langt det er mulig. Se spesielt etter dyr som svømmer eller oppfører seg unormalt (hyperaktivitet, kroppsholdning og dybdeplassering i vannsøylen, svømmeadferd, sosial isolering, matlyst ved foringstidspunkt, andre helseskader (sår/deformasjoner/tumorer/lav ernæringstilstand). Dersom man er i tvil om dyrenes tilstand eller ikke får observert alle dyrene mens de står i rack, skal fisk tanket tas ut for nærmere undersøkelse.
- Varsling og tiltak ved funn av syke/unnormale dyr er beskrevet i «Rutine om organisering og ansvarsforhold ved tilsyn med dyr».
- Ved funn av svært syke/døende (moribund) fisk skal fisken avlives øyeblikkelig.
- Ved funn av døde dyr følges særskilt rutine («Rutine ved funn av døde dyr»). Husk å journalføre endring i antall dyr for hver tank.
- Alle observasjoner og tiltak journalføres. Tanke med dyr som krever videre oppfølging ved neste tilsyn skal merkes med rød lapp. Dyrevelferdsmessige tiltak utføres for fisk med nedsatt allmenntilstand.
- Sørg for at den automatiske fôringsroboten er fylt opp eller at fisken føres manuelt. Tilberede mat til neste dag. Detaljer om daglige fôringsprosedyrer er gitt i «Rutine for housing and care of zebrafish»

- Kontrollere inkubatorer og sørge for at det ikke finnes embryoer eldre enn 120 timer uten godkjent FOTS søknad.
- Kryss av på romlisten når du forlater rommet slik det er beskrevet i «Rutine for journalføring ved dyr»